

Društvena naznanila

DRUŠTVO SV. MIHALJA,

BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Javljam našim članom i članicam, osobito onima, koji niste bili na prošloj sjednici 13. septembra, koja nije bila posjećena kako treba, stoga nisutni asesmenti plaćeni i isto kako treba. Pak vas opominjam, da bi podmirili svaki svoj asesment najkasnije do 28. septembra, jer ovaj mjesec isto budu društvene knjige zaključene za trimjesečno izvješće.

Škoda, da vam ovo vreme moram pisati i vas prospiti, da uplatite svak svoj asesment: baš sada bi morali platiti unapred za cijelu godinu, a ne ostaviti dužni za tri, četiri mjeseca. Ne rečem, da ste svi jednaki, ali kojih se tiče nek se pobriniju da svoju dužnost izvršuju.

Dalje čuli ste i znate da budemo imeli devet društva raznih organizacija veliki koncert na 25. oktobra poslednje u Slovenskom domu na 57. St. i to čisti profit bude u pomoći za Američki Crveni Križ; zato razprodajemo ulaznice sva društva; pak vas umoljavam, da se nijedan član ili članica ne uteže uzeti tiketa za tu svrhu, jer to je za dobrobit naše nam domovine Amerike, koja cijeli svijet živi i podpira.

Pak mi, hvala Bogu, koji još ne gladujemo, moramo pomagati moralno i materialno za ova kove žalostne svrhe. Onda mi, koji sada dobro delamo i zasluzimo, ne budemo ni pocutili 50 centi ili \$1 kad uzmemmo tiket ili dva za ovaj dobrodelni koncert.

Daklem dragi mi braći i sestre, imajte u spomenu sve besede, koje sam naznadio, a još budete o tome više čitali u raznih novinama susedskih društava in organizacija. Idimo svi složno na ovo delo!

Sobrati vam pozdrav,
Matt Brozenić, tajnik.

DRUŠTVO SV. ANE, ST. 208,

BUTTE, MONT.

Opozorilo na udeležbo sej-

Smrtna kosa

Ker je z nastopom jeseni huđa vročina poletja jejnala, zato vas, drage sestre prosim in opozarjam, da se sedaj in večer številno udeležujete društvenih sej, da nam bo mogoče kaj ukreniti v korist društva, posebno v sedanjih kritičnih časih. Prosim vas, vzemite si vsaj en večer u mesecu malo časa za našo sejo, ki se vrši vsak drugi torek; uradnice same ne morejo nič napraviti brez pomoći in sodelovanja članic.

Dne 15. avgusta smo vsled smrti izgubile eno mlado članico, oziroma sestro Eva K. Culum, staro komaj 16 let. Pogreb se je vršil 18. avgusta s sv. mašo zadušnico v naši farni cerkvi, potem pa na Holy Cross pokopališče, sedaj počiva poleg svojega ljubega očeta, ki je preminul pred šestimi leti.

Draga Eva! Prerano si zapustila svojo žalujočo mater, dve sestri in tri brata, od katerih je eden pri vojakih, ostali so pa še vsi majhni.

Pokojna je bila zvesta članica društva, vedno pri volji kaj pomagati, kar je bilo v njeni moći.

V meni u društva izražam preostalim žalujočim iskreno sožalje, pokojni sestri pa večno veselje med angelji v nebesih.

Pozdrav,

Mary Oratzem, predsednica.

Rev. K. Zakrajsek:

Moj zopetni obisk v West Virginiji

Bilo je leta 1909, ko mi je pokojni župnik Rev. Josip Tomšič pisal iz Forest City, Pa., če bi ne hotel za veliko noč iti v Thomas, W. Va., in okolico obiskat Slovence, da bodo opravili svojo velikonočno dolžnost. Ker takrat v New Yorku še nismo imeli posebne slovenske službe božje organizirane, sem

lahko odšel za daljni čas. Dogovoril sem se s Thomalkom župnikom, Rev. Jakstisom, Litvinom, da pride na veliko soboto za tri dni. O tem momem obisku je pa zvedel tudi župnik v bližnjem Davisu, Rev. James F. Newcomb, in mi pisal, če bi mogel priti tudi k njemu. Z njegovo pomočjo smo uredili potem veg misjonarski pot od Cumberlanda dalje do Elkinsa.

Takrat sem bil prvič v lepi državi West Virginia, katero sem pozneje skoraj deset let pogosto obiskoval, večkrat celo po dvakrat na leto. Marsikaj prijeten in lep spomin me zato veže na to državo, ki se mi je zelo priljubila. Zlasti veliko lepih spominov me veže na blagega Rt. Rev. Msgr. Newcomb, ki je med tem časom postal monsignor in je sedaj v Huntingtonu, W. Va. župnik. Ko sem bil doma in je bil v Rimu, me je tudi obiskal v Ljubljani in sva prepotovala vso Jugoslavijo, katero si je hotel ogledati. Tu sem našel tudi veliko zelo dobrih in plemenitih slovenskih srce, s katerimi smo ostali dolga leta v ozkih pismenih zvezah. Tu sem tudi našel kot strežnika sedanjega kaplana pri Marijini cerkvi v Collinwoodu, O. Rev. Barago, ki je imel izredno dobro in plemenito mater.

Rt. Rev. Msgr. Newcomb je pristen Yanku, rojen v Bostonu, Mass., od angleških staršev. Njegova družina se je priselila v Ameriko skoraj na ladji Mayflower in je torej na poln Amerikanec. Velike sem hodil po slovenskih naselbinah, kjer Slovenci niso imeli svojega slovenskega duhovnika, to da nikjer več nisem našel kakega neslovenskega duhovnika, ki bi bil Slovence imel tako rad, za nje tako očetovsko skrbel, kakor ravno Father Newcomb. Imel je sicer tudi velike težave z njimi, ker ni znal jezika, vendar ga to ni motilo. Takrat so se naši ljudje še neumno izdajali za "Austrians" ali "Kreiners," nekje celo kot "Greiners." Privabil jih je v svoj cerkveni pevski zbor, ki ga je kot spreten glasbenik vodil. Silno rad je poslušal slovenske narodne pesmi, katere so mu pcvci po cerkveni vaji navadno zapeli. Obiskoval je Slovence tudi po hišah v Davisu in okolicu, tudi po gozdnih kempah, kjer jih je bilo takrat na stotine, morda več tisoč. Skušal je s svojimi osebnimi obiski na nje blagodejno vplivati, da bi jih bil ohranil verne in dobre. Takrat naši ljudje še niso znali veliko angleščine. Vendar njegov prijazni in vedno se smehljajoči obraz jih je pridobil. Tega so razumeli, da ima srce za nje, da jih ima rad, da skrbi za nje, pa so ga tudi Slovenci radi imeli kot svojega očeta. Gotovo se ga bivši njegovi farani, kjerko li so sedaj po Ameriki, z veseljem spominjajo.

Ker naši ljudje oznali v cerkvi niso razumeli, pa tudi veliko niso v cerkev hodili, v nekaterih naselbinah pa splet cerkve in duhovnika ni bilo, niso mogli izvedeti za moj prihod drugače, kakor da sem moral priti kak dan preje v naselbino in sem jih najprej sam obiskoval po hišah in jih povabil v cerkev k zakramentom in na poboznosti. Navadno so mi ali župniki ali ljudje preskrbeli kakega človeka, ki je šel z menoj in mi kazal hišo, kjer Slovenci stanujejo. Ako ni bilo mogoče dobiti odraženega, šel je z menoj kak deček iz fare. V Thomasu so hodili z menoj razni možje, tako Mr. Lahajnar, ali kdo drugi. Eno leto se spominjam, da je šel z menoj Thomas, W. Va., in okolico obiskoval Slovene, da bodo opravili svojo velikonočno dolžnost. Od tu je vozil vsak večer ob 6. uri, mislim, "vlak" v gozd, v kempe, da jim je peljal živež in vse drugo potrebno za jelo in delo drugi dan. Ta "vlak" sva misila vjeti in se tje odpeljati. Vozila sva se celo popoldne po zelo slabih in neizvoženih gozdnih potih, če se te sledi, kakoršna so bila ta pota, sploh smejo pote imenovati, no, bi že šlo. Toda dva sta bila

veri in duhovnikom po skoraj vseh tedanjih američkih slovenskih listih. Saj so nekateri, na pr. Kondatov "Glas Svoboda" kar bruhal strup v slovensko srce po Ameriki proti vsemu, kar je bilo bojkota. Tako sva tudi z Mr. Rusom prišla v okoliči Thomasa v neko slovensko hišo, kjer naju je tako "prijava" sprejela domača gospodarica, nekateri so bili precej globoki. Radi teme nismo videli sicer, kako globoki, vendar voda se je slišala precej globoko.

Samo vpliv Mr. Rusa sem se moral zahvaliti, da nisem dobil z metlo. Mr. Rus ni bil sicer tako pobožen mož, vendar veden in zelo pameten. Marsikaj nerodnega je bil doživel. Toda to mu je bilo pa le preveč.

"Veste, kaj, Father," mi je dejal ves potrt. "Vaš business je pa za nič! Naka! Našim ljudem vero po hišah ponujati, to, vidim, je pa že zadnje. Kako vse drugače sprejemajo mena, ko grem po hišah za visko in pivo!" Pa ni hotel več naprej. Moral sem sam. Tako je pač takrat bilo. Hvala Bogu, danes so ti časi minili!

Tedanje razmere po marsikaki naši slovenski naselbini brez slovenskega duhovnika po Ameriki lepo osvetljuje tudi nek drug dogodek nekje v državi Penna., katerega sem doživel in ki se ga še prav dobro spominjam. Tam ni noben Slovenski hotel iti z menoj. Tudi nobenemu otroku ni mati dovolila, da bi bil šel. Bil sem v zadrugi, kako naj najdem slovenske hiše.

"Kako naj najdem hiše, kje so Slovenci?" pravim župniku, ki se za Slovence ni veliko ali nič brigal in jih tudi rad ni imel. Morda je bilo to veliko vzrok, da ga tudi Slovenci niso marali in ne hodili v cerkev in so popolnoma izgubili vero.

Zaničljivo se mi nasmeje. "O, ne bo težko jih najti, Father," je dejal. "Kar po ulicah pojrite! Kjer boste pred hišo našli veliko praznih sodov od pive in steklenic od viske, kar notri pojrite, tam so gotovo Slovenci!"

Kako daleč pa je?" vprašam. "Seveda, kaj drugače?" pravi udano Father Newcomb. "Sedaj ste tukaj. Do jutri večera ne kaže čakati!"

"Kako daleč pa je?" vprašam. "Po 'treki,' odgovori hotelir.

"Kar pogum!" se ojunači Father Newcomb, ki je dobil nov pogum. "Dali nama boste spremljevalec, da nama bo pomagal nositi i kovček, pa luč nam boste dali, pa gremo!" je odločil.

Tako smo tudi naredili. V "hotelu" je bil nek Slovenec, krepek mož, ki je poslušal ves naš pogovor in se sam ponutil, da gre z nama. Bog mu plačaj, rečem še danes. Gospodinja nama je pripravila hitro malo večerje in odšli smo po "progi" gozdne železnice. Teleforniral je pa gospodar tudi občina kempa, da je pustil do vodnjikov.

"Se mudi!" pravim. "Jaz bom hitro tu opravil svojo poboznost, malo bom fantom povedal in potem pa po spovedi!" Oblekel sem se v redovno obliko, vzel v roke križ in stopil pred fante, ki so sedeli pri mizah. Nekateri so takoj odložili časopis in me poslušali. Nekateri so čitali naprek, kakor bi odrezali s mujo moraljo, da so mu rešili življenje. Bil je zelo zgovoren fant, morda niti 22 let star. Seveda mi ni mogel pomagati nositi kovčega.

(Konec prihodnjih.)

Prava muka je bila vsa ta vožnja. Konji so mogli le počasi naprej. Voz se je večkrat v mehka tia udral in tudi noge konj. Bill je deževen dan. Tako se je pa zgodilo, da sva prišla v Laneville prepozno, ko je "vlak" že odšel. Vsa utrujena in izmučena sva bila. Sedaj pa se smola. Kaj sedaj? Čakati do jutri večera? Kaj hočeš celo dan tu delati, brez dela, sredi teh gozdov? Zamuješi vlak je pač že v mestih "nesreča," ki je nihče nima rad. Kaj še tukaj? Drugače sva še žalostno spogledovala. Nihče ni začel govoriti. Kaj naj pa rečeva? Vlak je šel, pa je ven!

"Ali se ne da priti peš?" sem vprašal slednjic. Father Newcomb pogleda na mene najprej, potem pa najina dva težka kovčeka, ki sva jih imela vsak enega v rokah. Velika in težka sta bila. Kaj bi ne bila? Nosila sva v njih vse potrebe za dve maši. Med temi potrebščinami je pa tudi precejšen kamen, "grobček" se imenuje, v katerem so vzidane relikvije mučencev. Brez tega kamna se ne sme maševati. Ker bova imela vsak v eni kampi sv. mašo, sva seveda nosila vsak celo svojo "cerkev" seboj. Da, težka sta bila ta kovčeka! Razumel sem njegov žalostni pogled. Pa kaj sva hotela? Hotel mi je najbrže reči: "Tema je tukaj! Pot je dolga! Pa neseva ta kovčeka tako daleč?"

"Ne kaže drugače, kakor da poskusita priti noč v kemp peš," sem ponovil.

"Seveda, kaj drugače?" pravi udano Father Newcomb. "Sedaj ste tukaj. Do jutri večera ne kaže čakati!"

"Kako daleč pa je?" vprašam. "Dvanajst milij, če se prav spominjam," je odgovoril. "To je do prve kempe. Do druge je potem še kakih sedem milij."

"Nič kaj vabljivo, kaj?"

"Pa se da priti peš? Je kakak pot?" vprašam.

"Po 'treki,'" odgovori hotelir.

"Kar pogum!" se ojunači Father Newcomb, ki je dobil nov pogum. "Dali nama boste spremljevalec, da nama bo pomagal nositi i kovček, pa luč nam boste dali, pa gremo!" je odločil.

V veliki večini so šli "fantje" v kampi že spat, ko smo stopili slednjic v kemp. Bila je to velika lesena dolga baraka, kjer je stanovalo nekako 150 ali še več gozdjarjev. Po sredini so bile dolge mize z navadnimi dolgimi klopni. Ob straneh so bile lesene "postelje" v dva nadstropja.

Gospodar in gospodinja sta narušili z veseljem pozdravila in narušili milovala, da sva moralna narediti peš tako dolgo pet. Gospodinja je hitela z malim okrepčilom.

"Se mudi!" pravim. "Jaz bom hitro tu opravil svojo poboznost, malo bom fantom povedal in potem pa po spovedi!" Oblekel sem se v redovno obliko, vzel v roke križ in stopil pred fante, ki so sedeli pri mizah. Nekateri so takoj odložili časopis in me poslušali. Nekateri so čitali naprek, kakor bi odrezali s mujo moraljo, da so mu rešili življenje. Bil je zelo zgovoren fant, morda niti 22 let star. Seveda mi ni mogel pomagati nositi kovčega.

(Konec prihodnjih.)

SLOVENSKA ŠOLA V CLEVELANDU

Cleveland, O.—Pouk slovenskega jezika v Slovenskem Narodnem Domu na St. Clairju se bo kmalu pričel. Kdor ima večje, zanimanje in sposobnost za slovenski jezik se lahko takoj vpiše v pisarni Slovenskega Narodnega Doma, pri g. Tavčarju. Vse natančneje podatke sole van bo dal g. Tavčar.

Muslim, da se nikoli preje ni bila važnost in zahteva znanja slovenskega jezika tako pomembna, kakor je prav sedaj, v vojnih časih. Kadar bomu mi tukaj v Ameriki slavili končno zmago te vojne, takrat bo znanje slovenskih jezikov tukaj še večjega pomena, kakor pa sedaj.

Ministri in konzuli bodo potrebovali tolmačev in uradnikov, ki bodo znali ne samo angleščine, temveč tudi popolnoma pravilno vsaj enega izmed

skoraj skupaj, druga dva pa morda cel jard ali še več naražen. Sedaj pa skakaj po njih. Pa še dej je naletaval, da so bili pragi spolzki. Včasih je vodila proga tudi čez hudoorne, nekateri so bili precej globoki. Radi teme nismo videli sicer, kako globoki, vendar voda se je slišala precej globoko.

Prava muka je bila vsa ta vožnja. Konji so mogli le počasi naprej. Voz se je večkrat v mehka tia udral in tudi noge konj. Bill je deževen dan. Tako se je pa zgodilo, da sva prišla v Laneville prepozno, ko je "vlak" že odšel. Vsa utrujena in izmučena sva bila. Sedaj pa se smola. Kaj sedaj? Čakati do jutri večera? Kaj hočeš celo dan tu delati, brez dela, sredi teh gozdov? Zamuješi vlak je pač že v mestih "nesreča," ki je nihče nima rad. Kaj še tukaj? Drugače sva še žalostno spogledovala. Nihče ni začel govoriti. Kaj naj pa rečeva? Vlak je šel, pa je ven!

"Ali se ne da priti peš?" sem vprašal slednjic.

Father Newcomb pogleda na mene najprej, potem pa najina dva težka kovčeka, ki sva jih imela vsak enega v rokah. Velika in težka sta bila. Kaj bi ne bila? Nosila sva v njih vse potrebe za dve maši. Med temi potrebščinami je pa tudi precejšen kamen, "grobček" se imenuje, v katerem so vzidane relikvije mučencev. Brez tega kamna se ne sme maševati. Ker bova imela vsak v eni kampi sv. mašo, sva seveda nosila vsak celo svojo "cerkev" seboj. Da, težka sta bila ta kovčeka! Razumel sem njegov žalostni pogled. Pa kaj sva hotela? Hotel mi je najbrže reči: "Tema je tukaj! Pot je dolga! Pa neseva ta kovčeka tako daleč?"

Sol za našo bol

Zbira Rev. K. Z.

"Varčni takrat, ko imas!" so rekli doma. In prav so imeli. Kako bo varčeval takrat, ko nimaš? Najboljši način varčevanja je pa nakup U. S. vojnih bondov in znakm. S tem pospešujemo konec vojne, pa zase skrbimo za težke čase, ko moramo ne bo toliko zaslužka.

Nova zima se bliža in Hitlerja že skrbi. Ze lanska ga je strašno udarila. Kaj bo letos? Ob četrti obletnici začetka vojne je Hitler govoril nemškemu narodu, toda tako, da Nemci niso radi slišali, še manj ga bili veseli. "Naša vojska strašno trpi na tisoč kilometarskih frontah in prinaša ogromne žrtve za domovino," je dejal. "Tudi narod doma jih mora in to še več in večjih!" Pa jih bo? Dokler upa na zmago; jih gotovo bo! Toda če izgubi enkrat to upanje, ki se manjša iz meseca v mesec, kaj potem? — Da, to Hitlerja zelo skrbi. Pa ga bo še bolj!

"Hitler ne bo vzdržal zime 1942," smo rekli doma, pa tudi prerokovali že doma lani. Ali smo sklepali prav? Tudi Beneš, predsednik Češke je julija povedal v Londonu, da pričakuje za gotovo padec Hitlerja v oktobru, in sicer je kar določil 15. oktobra. Morda se je nekoliko zmotil, morda smo tudi doma sklepali malo prehitro. Eno je gotovo, Hitlerjeva moč pada. Ali so to samo pobožne želje? Nekateri trdijo, da bo ta vojna še tri ali še več let. Tudi naš predsednik nam obeta doiglo vojno. Vendar eno je gotovo, da si ves svet želi samo eno—končne vojne z zmago zaveznikov! Bog jo daj skoraj! Kako hvaležen mu bo celi svet!

Skupne delarske kuhinje, v katerih bo nemško delavstvo dobivalo hrano od 1. septembra dalje, je nova uredba Hitlerjeva za Nemčijo. Torej nemški delavec ne bo več doma kuhal svoje hrane. Kaj se to pravi? To, da tudi v Nemčiji že primanjkuje živeža. Če že za delavstvo, ki je za zmago tako potrebno, kakor vojska v frontah, ni več potrebne hrane, kako je more zmanjkovati še za civilno prebivalstvo!

Takega načina preživljavanja prebivalstva se posluži vsaka država samo v skrajnosti, ko si nikakor drugače več ne more pomagati. Torej je Nemčija s svojimi zalogami živeža že precej pri koncu!

To je en dokaz, da doma lani že glede konca Hitlerja nismo tako napačno sklepali, čeprav tudi sedaj ne smemo biti preveč optimistični. Glad je najhujši sovražnik v vsaki vojni. Hitler je bil pripravljen na vojno, o tem ni dvoma. Toda bil je pripravljen na svoj "Blitzkrieg," ki se mu je pa ponesečil. "V dveh letih bom imel ves svet pod nogami," je trdil javno. Danes gotovo družeči misli.

Meso na karte smo imeli v Jugoslaviji veliko mesecov pred okupacijo. Imeli smo nazadnje že kar pet brezmesnih dni. Šesti in sedmi dan pa če smo meso dobili! Nič prijetno ni bilo to. Vendar—vojna!

Sedaj nam mesne karte napovedujejo tudi za našo državo. Za vsako osebo bo doloceneh samo 2½ funta mesa na teden. Tudi za nas ne bo prijetno. Vendar prav radi se bomo udali in sprejeli to žrtev. Da, še želimo si, čim preje jih uvedejo, tem bolje bo poskrbljeno za našo bodočnost. Samo da bo kruha dovolj. Doma je bilo pa to najhujše, da je kruha najprej zmanjkalo.

Ko že govorimo o željah majhnih narodov, da bi bili vsi radi veliki, pa nam nehote pale pogled na našo državo USA.

"**Hitler ima Hrivate rad!**" sem slišal v Zagrebu, ko je bila ustanovljena "nezavisna" Hrvatska.

Bog ve, če danes ti ljudje še tako govore, kako gledajo, kako teče tudi hrvatska kri po ukazih Nemcev, Hitlerja? Hitler je javno povedal in tudi zapi-

sal, da vse Slovane sovraži, torej tudi Hrvate. Dr. Pavelič je sicer začel v svoji "Hrvatski državi" pisati in dokazovati, da Hrvatje niso Slovani po krvi in rodu. Vendar vse se mu je smejalo, tudi Nemci sami, dasi so mu ukazali tako pisati.

"**Združene države sveta pod predsedstvom ameriškega predsednika, pod vodstvom Amerike, z glavnim mestom Washingtonom,**" to je danes klic in želja vsega sveta, zlasti Evrope. Porocenec New York Timesa iz Švice, Mr. Achambault, poroča svojemu časopisu, da se po vsej Evropi vedno bolj širi to prepričanje. Amerikanska miselnost zmaguje. Po vojni bo moral Amerika veliko let preživljati vso Evropo, jo stražiti in jo zalagati z vsem potrebnim. Vse pa želi tudi ameriške miselnosti in ameriškega pojmovanja stvari.

To je pa zamisel, katero tako mojstrosko predlaga naš Louis Adamič v svoji knjigi "Two Way Passage."

Ali bo Amerika zmožna te ogromne naloge? Jo bo hotela izvrševati? To se bo pokazalo. Eno je gotovo že danes, da ima resno voljo in se tudi na to že pripravlja. Bog ji pomaga! Ogromno poslanstvo bo izvršila za vse človeštvo!

"**Pijača in nemoralnost med našimi vojaki** je večja nevernost na državo kakor vsa sabotaža," je pridelal v New Yorku prezbiterijanski minister Rev. Robinson, predsednik odbora prebiterijanske cerkve za vojuške kaplane.

Koliko je resnice na tej težki obtožbi, ne vem. Katoliški naši vojakov ta očitek gotovo ne zadene, o tem smo si gotovi.

Če je med drugoverskimi in brezverskimi tako, je mogoče, ker bi tako odličen duhovski mož tega ne upal povedati, še manj zapisati v javnem tako odličnem čaospisu kakor je New York Times.

Naj bo pa že kakor hoče, eno pa mora biti jasno tudi katoliškim starišem in sorodnikom naših vojakov, da obstoji nevernost za to obojo v njih življenju. Zato pa je jasno, da je njih dolžnost, da ne pišejo sivo

simonov in sorodnikov v vojsko samo vsakdanjih novic, temveč vsako pismo zasole tudi z resnim svarilom proti temu dvema zlima.

Zaba je videla velikega vola in zahrepela, da bi bila tako rada velika kakor vol. Kako bi bilo to lepo za malo žabo! Pa se je začela napihovati in napihovati z vso silo. Pa—ni postala, temveč—razpočila se je!—Tako basen.

Če je kdo majhen, je pač majhen in ne bo velik, če ne vem, kako se vzpenja na prste.

To velja tudi za narode in države. Velika država ta, velika država ona, slišimo o sanjah malih narodov in držav. Toda tudi za nje velja, če se napihujesz, počiš lahko, velik, velika ne bo nikoli, ker si pač majna, majhen.

Pač je način, da tudi majhni narodi lahko postanejo veliki—zdrženje, federacije! To je veliko majhnih skupaj, pa bodo vsi veliki!

Čebelice, m r a v l j e so dosti majhne. Pa združene, kaj vse naredi!—Zato je tudi za vse majhne na r o d e in države to edino modra politika. Sedanje trpljenje malih narodov in držav to jasno uči vse, če se bodo hoteli iz tega kaj naučiti.

Ko že govorimo o željah majhnih narodov, da bi bili vsi radi veliki, pa nam nehote pale pogled na našo državo USA.

Ob času državljanske vojne bi se bila u n i j a naših držav kmalu r a z b i l a na vprašanju osvoboditve sužnjev. Pa je Bog poslal Ameriki velikega predsednika Lincoln, ki je šel raje v državljansko vojno, kakor bi bil dopustil razbitje Združenih držav.

Ali je imel prav? Kdo je danes v vsej Ameriki, ki bi ga za to njegovo delo ne imenoval "velikega" Lincoln? Kaj bi danes pomenila Amerika kot država? Vendar vse se mu je smejalo, tudi Nemci sami, dasi so mu ukazali tako pisati.

Slovenci bi radi imeli VELIKO Slovenijo. Hrvatje bi radi imeli VELIKO Hrvatsko. Srbi bi radi imeli VELIKO Srbijo. Bulgari bi radi imeli VELIKO Bulgarijo. Še naši junaki Crnogorci bi radi imeli svojo VELIKO Crno goro. Lepo je to in prav! Toda Bog pomagaj je, ker smo vsi majhni. Samo en način je, da postanemo lahko vsi veliki—zdrženje, federacija!—Cim preje se zavemo tega dejstva, tem bolje za vse!

Sila ni nikoli mila bila in ne bo! Samo odpor rodil. — Italijani so prespalni dva tisoč let in začeli sanjati o "imperiju," ki ga že 1600 let ni več. In v teh neumnih sanjah divljajo kot norci nad ubogimi Slovenci in Hrvati in jih skušajo s silo vkljeniti v ta pred 1600 leti pokopan imperij paganskega Rima! Tako kakor paganski Rim hočejo nam "barbarom" s kruštojstvo in potoki krvi ukloniti tilnik v njih jarem! Slovensko Primorje je naša Venetia Julia! Trst je naš! Dalmacija je naša! Pa so vse to z vodenim barvo italijanizacije: "prestihali" pred svetom. Norci! Nad nesrečnimi Primorci se znašajo že 25 let in jih koljejo in pobijajo za čast tega poginjenega imperija. Pa vse? — Je pač nesreča, da so nekateri narodi slepi za zgodovino, ki je vendar tako dobra učiteljica narodov!

Nihče ni bolj slep, kakor kdor noče videti. Tako Italijan! Ko govorimo o sili, s katero pa hočejo tudi "može dela," to se pravi praktične ljudi, ki niso učeni, vendar pa praktično urejajo naše življenje v demokraciji. Zedinili so se vendar v tem, da so poganstvo s svojimi nauki popolnoma zavrgli kot nemogoč temelj novega reda na svetu, da ima krščanstvo konec konca še največ podlage za pravo demokracijo, četudi so bili med njimi popolni brezverci in da je nov Hitlerjev red nemogoč za mirno sožitje človeštva na svetu.

Da, mi krstjani dobro vemo brez vsakih posvetovanj, da je prava demokracija mogoča na svetu samo na podlagi krščanskega nauka. Svet mora samo nazaj k Bogu, h Kristusu, sprejeti mora božje v Kristusove zapovedi kot najvišji zakon, kateremu se morajo vsi državni zakoni ukloniti za vse naše zasebno, družinsko, državno in meddržavno življenje, pa bo red in mir na svetu in človeštvo bo srečno. Nekatoliški in brezverski učenjak na tem zborovanju toliko da niso bili prisiljeni tega priznati. Če še niso bili, pa še bodo. "Prenova sveta na naukah krščanstva," je cilj te sedanja vojne, je dejal predsednik Roosevelt.

To sprejmimo, pa bo vse v redu.

Le zakaj ni ob pravem času izbežalo iz Jugoslavije v tujino več takih naših mož in se rešilo? Po vojni jih bomo silno potrebovali.

Sto ameriških učenjakov iz vseh strok našega kulturnega življenja v Ameriki je te dni zborovalo v New Yorku in se posvetovalo pet dni, da bi našlo kaj je demokracija v bistvu, katera so njena bistvena načela, na podlagi katerih naj urejajo svoj novi red za bodočnost, da ne pridevemo zopet v tako strašne čase, v katerih smo danes. Proučevali so tudi vzroke, "bolezni" človeškega razuma, ki so vzrok teh časov.

Toda Bog pomagaj je, ker smo naši junaki Crnogorci so moral izdati javnemu časopisu poročilo, da niso naši na ta vprašanja odgovor, so ustrelili v Ljubljani 16 ljudi. Poročilo trdi, da vsaj 12 od teh gotovo ni nič vedelo o napadu. Ko so to predočili Italijanom, so ti izjavljali, da so bili ubiti vojaki tudi nedolžni.

Labi in Nemci se seveda smejijo in vesele nad notranjim razdorom. Nastopilo le, če se kakemu nujnemu človeku kaj zgodi. Radi napada na most v Preserju, kjer je padlo 5 Italijanov, so ustrelili v Ljubljani 16 ljudi. Poročilo trdi, da vsaj 12 od teh gotovo ni nič vedelo o napadu. Ko so to predočili Italijanom, so ti izjavljali, da so bili ubiti vojaki tudi nedolžni.

Po Stajerskem naseljujejo Nemci Kočevanje, Tirolce in Nemce in Besarabijo. Mi tu računamo, da je vseh prognancev in beguncov iz ozemlja pod Nemci do 130,000. Najhujše je za tiste kmete, kjer so izpraznili cele vasi potem po držini razdelili po Nemčiji. Ženske po vzhodni Nemčiji za poljska dela, moške v rudnike. Otočci stradajo po posebnih taboriščih. Kako se bo to repariralo? — Sicer pa so sedaj doma narodno zavedni in drže politično isto linijo kot mi tu.

Andrej Gabrovšek, kaplan v Rojanu v Trstu, je sedaj v nem koncentracijskem taborišču v Italiji. In to že od aprila lani. Po nekem pismu, ki sem ga prejel od njega sem mislil, da je nekje na Krasu. Sedaj pa sem zvedel iz Ljubljane, da je v konfinaciji. Kje, ne vem. Menda bi mu lahko bilo še slabše kot je. Tako pišejo iz Ljubljane.

Tu storimo, kar moremo za propagando, da smo Slovenci na svetu, in da imamo svoje zahteve. Najdemo mnogo simpatij, čutimo pa, da smo v tem vrsticu tako majhni. Imamo pa polno zaupanje, da končno usmemo. Saj je Bog nad nami.

Osebno se tu ne moremo pritoževati. Ni najboljše, a boljše kot za povprečnega Angleta, če izvzamemo, da smo v tujini, kar se včasih neprijetno čuti. Lahko pa postane slabše. Zdrav sem, hvala Bogu, če tudi mi ta hrana tu prav nič ne ugaja. Pa je treba potpreti.

Pomlad je sedaj — in zelo lepa — torej toliko več upanja ... S pozdravom — Tvoj Saj-veško. — "D. Z."

To sprejmimo, pa bo vse v redu.

Glas iz Londona

London, 4-5-42.

Dragi!

Na dve Tvoji pismi odgovaram, z dne 31. jan. in 1. marca. Takole po dva meseca hodil vsako do Londona. Prejel sem pa tudi tri številke Duhotov. — Prav vesel sem teh številk. Sedaj dobimo kak časopis iz Sev. Amerike, samo ne-redno. Čelo iz Slovenije smo dobili par številk "Slovenca" iz mesece marca in par številk hitlerjanskega "Stajerskega Gospodarja," ki je do dve tretjini še pisan v slovenščini. Nemški krajevnih imen v tem listu pa ne znamo vseh prebrati.

V Egiptu imamo slovenski bataljon, kateremu so postavili komandanta Slovenca Prosenca Angleži sami.

Kako je doma? Vesti dobivamo, teda pozno. Da je pod Nemčijo hudo, več, postaja pa vsak dan slabše tudi pod Lahi, gospodarsko in politično. Ljudje bodo lačni in obupani.

Okrug 20. februarja so Italijani začeli z internacijami na debelo. V nekaj dneh je šlo iz Ljubljane 2,000 ljudi. Deloma so to komunisti, deloma čisto nedolžni ljudje. Največkrat nobeden ne ve zakaj. Nemec je v svoji krivičnosti surov. Ubije nedolžnega, toda ve zakaj. Ima "svoj" vzrok. Lah udarja kar poprek: "slepa pravičnost."

"Naši" ljudje hudo trpe tudi radi takozvane "Osvobodilne fronte," ki je čisto v komunističnih rokah. Ta obsoja na smrt in tudi v resnicu vsakega drži Jutro, v katerem je čital to poročilo—varen v New Yor-

ku. Le zakaj ni ob pravem času izbežalo iz Jugoslavije v tujino več takih naših mož in se rešilo? Po vojni jih bomo silno potrebovali.

Sto ameriških učenjakov iz vseh strok našega kulturnega življenja v Ameriki je te dni zborovalo v New Yorku in se posvetovalo pet dni, da bi našlo kaj je demokracija v bistvu, katera so njena bistvena načela, na podlagi katerih naj urejajo svoj novi red za bodočnost, da ne pridevemo zopet v tako strašne čase, v katerih smo danes. Proučevali so tudi vzroke, "bolezni" človeškega razuma, ki so vzrok teh časov.

Toda Bog pomagaj je, ker smo naši junaki Crnogorci so moral izdati javnemu časopisu poročilo, da niso na ta vprašanja odgovor, so ustrelili v Ljubljani 16 ljudi. Poročilo trdi, da vsaj 12 od teh gotovo ni nič vedelo o napadu. Ko so to predočili Italijanom, so ti izjavljali, da so bili ubiti vojaki tudi nedolžni.

Le zakaj ni ob pravem času izbežalo iz Jugoslavije v tujino več takih naših mož in se rešilo? Po vojni jih bomo silno potrebovali.

Zato se tudi v celici s posebno opremo, ter jih tam v prisotnosti in pod nadzorstvom nemških vojaških strokovnjakov zastrupili s strupenim plinom. V teku nekaj dni so na ta način pomorili vseh 1,000 aretiranec.

London, 21. avgusta (UP) —

Poročilo glavnega štaba generala Mihajlovića javlja, da je četniški bataljon zasedel dalmatinski kraj Zupanjac in po ostri borbi zaplenil mnogo vojne opreme.

London, 21. avgusta (UP) —

Poročilo glavnega štaba general

"GLASILLO K. S. K. JEDNOTE"

Združeno Evropsko-Slovenko Katoličko Jednote v Združenih državah Amerike

UNIVERZITETO IN UPRAVNIŠTVO CLEVELAND, OHIO
6117 ST. CLAIR AVENUE

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najprej predloženi do podneblja predsednika na priobčitv v Stoviki tekočega tedna

Naročnine: \$0.84
Za člane na leto..... \$1.60
Za nečlane na Ameriko..... \$3.00
Za inozemce..... \$3.00

OFFICIAL ORGAN OF AND PUBLISHED BY
THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the U. S. A.
In the interest of the Order

Issued every Wednesday
OFFICE: 6117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, OHIO
Phone: HENDERSON 3012

Terms of subscription:
For members, yearly..... \$0.84
For nonmembers..... \$1.60
Foreign Countries..... \$3.00

83

**POSLANICA CLEVELANDSKEGA ŽUPANA NARODU
V DOMOVINI**

Letošnji Delavski praznik (Labor Day) dne 7. septembra se je tudi v našem mestu Clevelandu, O., na primeren način obhajalo. Kakor znano, je načelnik clevelandske mestne uprave ali župan, naše gore list, Honorable Frank J. Lausche, katerega visoko čisla vsa naša javnost.

Ta dan je župan Lausche govoril tudi po radio in objavil na ta način sledič poslanico jugoslovanskemu narodu, glasila se je takole:

"Pošiljam vam to poslanico kot župan Cleveland, O., ameriškega mesta, v katerem živi dvakrat toliko ljudi kakor v Beogradu za časa preteklih srečnih dni svobode. Govorim vam tudi kot človek, ki je ponosen na svoje slovenske prade, kajti moji roditelji so prišli v to deželo iz okolice Ljubljane, torej iz Jugoslavije.

"Moja poslanica za vas je vesela in se glasi:

"Moji rojaki so uvideli, da so vaši sovražniki tudi naši sovražniki. Prvi oddelki ameriške vojske, ki bo štela najmanj deset milijonov mož, že stopajo vseposod po svetu na bojnih poljih na stran svojih zaveznikov. A še mnogo večja delavska vojska—ameriških mož in žen—se zbira okoli strojev največjega industrijskega sistema na svetu z ogromnimi rudokopi, jeklarnami in orožnimi, ki bodo dobavljale topove, ladje, puške in letala za zmago demokracije.

"Danes ti delavci praznujejo dan, katerega jim je Amerika posvetila—dan dela—in enodušno prisegajo na svojih shodih po vsej deželi: svobodno delavstvo bo zmagal! Ta priznanje je svečana obljuba zasluženim jugoslovanskim delavcem in delavcem vseh drugih dežel, ki so zdaj v pesti nacistov, da bodo kmalu zopet svobodni.

"Izmed najlepših in največjih vzgledov, ki navdušujejo naše delavce, pa je junaško držanje jugoslovanske vojske, katere hrabri upor proti nadmočnemu sovražniku, je povsod po svetu podžigal plamen svobode in njegov sjaj. Poročila o jugoslovanskem juniju in neomajnosti gredo skozi tisk v tukajšnjem časopisu in nas silijo na delo s pripovedjo silo, da zajamčimo potrebno pomoč vaši plemeniti hrabrosti.

"Obljubljam vam in zagotavljam vas, da bo sila, katero zdaj grade Amerika in njene zavezniki, tako nevzdržna, da bo kmalu udarila in razoržila vaše zatiralce. Kadarka pride ta čas, se bodo morala združiti vsa ljudstva in vsi narodi, da vseposod na svetu zajamčijo svobodo in pravico.

"Ameriški delavci pozdravljajo na svoj Delavski praznik jugoslovanske delavce in jim kličejo:

"Bratje, svobodno delavstvo in pravica bosta zmagala!"

Predstavniki jugoslovanske vlade v Washingtonu, D. C., so poskrbeli, da je bila ta poslanica oddana po kratkem valovalnem omrežju tudi v Jugoslavijo, torej tudi v našo nesrečno Slovenijo.

Prepričani smo, da se ondi danes že o nji na skrivno govori in šepeče od vasi do vasi, od hiše do hiše in da je ta navduševalna poslanica župana naše ameriške Ljubljane (Cleveland) marsikoga nekoliko pomirila in navdušila k potrjenju in vztrajnosti za dosego končne zmage in svetovnega miru.

OB TRETJI OBLETNICI SEDANJE SVETOVNE VOJNE

Dne 1. septembra t. l. so potekla tri leta, odkar se je začela druga, ali sedanja svetovna vojna. Nekateri jo imenujejo tudi "Vojna za svetovni mir."

V tej dobi so se izvršili sledeči bolj važni vojni dogodki:

V letu 1939:

Dne 1. septembra, so Hitlerjeve horde udrle v Poljsko.

Dne 3. septembra, Velika Britanija, Francija, Avstralija in Nova Zelandija objavijo vojno proti Nemčiji.

Dne 16. septembra, sovjetske čete vkorakajo v Poljsko.

Dne 27. septembra, Waršava se poda.

Dne 28. septembra, Poljsko si razdelita Nemčija in Rusija.

Dne 30. novembra, Sovjetske čete vkorakajo v Finsko.

V letu 1940:

Dne 12. marca, Rusija in Finska podpišeta mirovno pogodbo.

Dne 6. aprila, Nemci vkorakajo v Dansko in Norveško.

Dne 10. maja, Nemčija začne osvajati nižavske dežele, Nizozemska, Belgijo in Luksemburg.

Dne 3. junija, Angleška admiralitetata objavi, da so Angleži rešili 335,000 mož pri Dunkirku.

Dne 10. junija, Italija napove vojno proti Franciji.

Dne 14. junija, Nemci zavzamejo Pariz, skoro brez vsakega odpora.

Dne 20. junija, Francija pristane na nemške pogoje premirja.

Dne 24. junija, Rusija anektira Estonijo, Latvijo in Litvino.

Dne 4. avgusta, Nemci začno z masnimi zračnimi napadi na Anglico.

Dne 6. avgusta, Italijani vkorakajo v angleško Somalijo. Dne 16. septembra, predsednik Roosevelt podpiše naborni zakon.

Dne 27. septembra, Japonci izjavijo, da se pridružijo osišču.

V letu 1941:

Dne 11. marca, predsednik Roosevelt podpiše "lend-lease" (posojevalni in najemninski zakon).

Dne 6. aprila, Nemčija napade Jugoslavijo in začne barbarsko razbijati njena mesta.

Dne 27. aprila, Nemci zavzamejo Atene.

Dne 10. maja, Angleži se umaknejo s Krete.

Dne 8. junija, Angleži in prosti Francozi vkorakajo v Siro.

Dne 22. junija, Nemčija napove vojno in napade Rusijo.

Dne 7. julija, Združene države zasedejo Islandijo.

Dne 4. avgusta, predsednik Roosevelt in angleški prvi minister Churchill objavita svetu "Atlantski Carter."

Dne 7. decembra, Japonci zahrbtno napadejo Pearl Harbor, Filipinske otroke in otok Guam.

Dne 8. decembra, Združene države napovedo Japonski vojno.

Dne 11. decembra, Nemčija in Italija objavita vojno Združenim državam.

V letu 1942:

Dne 16. januarja, največja pomorska baza in luka pada Japoncem v roke.

Dne 26. januarja, prve ameriške čete se izkrcajo na Irskem.

Dne 5. marca, Japonci okupirajo Javo.

Dne 17. marca, general MacArthur pride s Filipinov v Avstralijo.

Dne 9. aprila, Bataan se poda.

Dne 18. aprila, ameriški letalci bombardirajo Tokio.

Dne 6. maja, Corregidor kaštilurira.

Dne 6. junija, ameriška mornarica porazi Japonce pri otoku Midway.

Dne 11. junija, Rusija in Anglia podpišeta 20-letno pogodbo.

Dne 12. junija, Japonci se izkrcajo na Altu in pozneje na Kisku otoku.

Dne 21. junija, Nemci zavzamejo Tobruk.

Dne 3. julija, Sevastopol pada v nemške roke.

Dne 4. julija, Ameriški letalci se udeleže prve bombardiranje nemških pozicij v zapadni Evropi.

Dne 8. avgusta, ameriška mornarica, letalci in marinjeri napadejo salomonske otroke.

Dne 9. avgusta, nemške čete prodro na Kavkaz.

Dne 17. avgusta, Churchill poseti Moskvo in ima važen razgovor s Stalinom. Obenem obišče Egipt.

Dne 19. avgusta, Američani se udeleže napada na Dieppe na francoskem obrežju.

Naj pri tej priliki še dostavimo bolj važne dogodke od začetka leta 1933, odkar je Hitler zadobil svojo moč in stopil na krmilo nemških nazijev, tako tudi o drugih važnih dogodkih pred začetkom sedanje vojne:

Dne 30. januarja, 1933: Hitler postal voditelj Nemčije.

Dne 14. oktobra, 1933: Hitler izstopil iz Lige narodov.

Dne 13. januarja, 1935: Hitler zmagal pri plesbiscitu v Saarskem ozemlju.

Dne 3. februarja, 1935: Hitler odredil mobilizacijo.

Na spomlad, 1935: Japonska si podjarmila Manchukuo ozemlje.

Dne 3. oktobra, 1935: Mussolini napovedal vojno Etijopiji.

Dne 7. marca, 1936: Hitler vkorakal v Porenje.

Dne 18. julija, 1936: Izbruh španske revolucije vsled Hitlerjevega in Mussolinijevga prizadevanja.

Dne 7. julija, 1937: Japonska napadla Kitajsko.

Dne 12. marca, 1937: Hitler okupiral Avstrijo.

Oktobra, 1938: Čehoslovaška deloma razcepljena.

Dne 15. marca, 1939: Čehoslovaška popolnoma podjarmena, Hitler vkorakal v Prago.

Dne 22. marca, 1939: Hitler zavzel Memel.

Dne 7. aprila, 1939: Mussolini zavzel Albanijo.

Konvenčni spomini in zahvala

Še vedno se rade pogovarjamo in obujamo lepe spomine na 20. konvencijo K. S. K. J. v Chicagu ter na prijaznost in gostoljubnost, ki smo je bile deležne jaz in 3 delegatinje našega društva ter delegatinja društva sv. Ane v Milwaukee, Wis.

Posebno hvalo smo dolžne Mr. John Terselichu, ki je nam preskrbel lepo stanovanje pri dobrini družini Mr. in Mrs. Anton Fabian. Verjemite, da tako lepe udobnosti se nismo nadejale, zato sprejmite ponovno našo priznajoči zahvalo. Najlepša hvala uslužbencu pri slovenski mlekarji Mr. Kragel, ki je nas vabil okrog po mestu, ter nam prijazno razložil kraje, koder smo se vživili.

Dalje moja iskrena zahvala Mr. V. Kremesecu, ki me je peljal na kolodvor, da sem se sesla z mojim sinom, ki se je vrnil s počitnic nazaj v vojaško službo, ter naju je oba peljal nazaj v konvenčno dvoranov. V imenu mojega sina-vojaka se najprisrčnejše tudi zahvaljujem sobratu gl. predsedniku Johnu Germu, ki si je vzel toliko časa, da ga je predstavljal celo zbornici, katera ga je navdušeno pozdravila. Izrazil se je po zavzetju v Joliet in Lemont in za razgled po mestu Chicago. Po nekaj času je bil tudi v boleznih, zato je bil dobro živel in deloval za naš predtek K. S. K. J. in našega društva Kraljice Majnika.

Tudi sem dolžna, da na tem mestu izrecem mojo najiskrenje zahvalo za ponovno izvolitev v urad 5. podpredsednice.

Obljubujem, da bom tudi v boleznih, zato je bil dobro živel in deloval za naš predtek K. S. K. J. in našega društva Kraljice Majnika.

Zahvalimo se skupno tudi vsem onim številnim prijateljem in znancem, s katerimi smo se seznanili od zadnje konvencije. Bog vas vse živi!

Naš iskren pozdrav vsem delegatom in delegatinjam 20. konvencije.

Johanna Mohar, 5. podpredsednica KSKJ., Frances Ribich, Agnes Gergisch, Mary Erzen, in Antonija Velkovrh, delegatinje.

Sheboygan, Wis., 15. sept. 1942.

Spomini na našo minulo konvencijo

Tudi jaz sem se namenil napisati par vrstic o XX. konvenciji naše dične K. S. K. Jednote.

Nedolgo tega sem prejela od

Ker ima naš Lojze Simončič, predsednik društva sv. Lovrenca št. 63, skoraj nov avto, sem se potisem v zadnji sedež in takoj smo se podali proti Chicagu že v soboto zjutraj ob sedmih. Lojzeta je spremljala njegova prijazna soprga, moja manenkost je pa spremljal prav lep mladenič Albert Lipnos, kateri si je izbral to konvencijo za svoje počitnice, obenem je bil pa tudi moj osebni tajnik, kar se spodbidi delegatu na takem važnem zasedanju.

Lojzeta je spremljala njegova prijazna soprga, moja manenkost je pa spremljal prav lep mladenič Albert Lipnos, kateri si je izbral to konvencijo za svoje počitnice, obenem je bil pa tudi moj osebni tajnik, kar se spodbidi delegatu na takem važnem zasedanju.

Vožnja vses

Finančno poročilo K. S. K. Jednote za mesec julij, 1942

Financial Report of K. S. K. J. for July, 1942

DOHODKI—Income

IZPLACILA—Disbursements

Dr. št. Lodge No.	Skupaj Total Aliments Bolnični zavetnik Stock sredstva za zdravje	Premijske Dobitki Benefit Disability Benefit	Pokodbne Dobitki Benefit	Osnovna podpora Centralni Benefit	Ages, 70 let starih čl. Ages, 70 yrs. Old Membr. Iskazna podpora Special Benefit	70 let starostni podpora Old Age Benefit	Ispakovanja reserve Withdrawal Equity	št. članov (ic) No. Members
1	\$ 765.71	\$ 1,169.19	\$ 1,000.00	100.00	\$ 208.51	\$ 10.00	\$	573
2	330.98	62.20	1,000.00	59.00	587.82			695
3	448.81	151.70		46.00	126.80			242
4	346.26	75.00		30.00	191.88	282.28		180
5	220.08		2,000.00	69.04	693.04	18.03		200
6	346.88		1,000.00		138.48			243
7	250.28	62.25			112.14			168
8	291.17				136.66			168
9	136.44				301.98	42.61		143
10	307.57	77.30	1,000.00	100.00	198.99	12.61		127
11	272.01	49.25		41.50	122.98			127
12	123.35	32.35		64.00	132.84			127
13	48.16	23.10			11.94			127
14	238.04	63.45	1,000.00	129.99	30.72			127
15	196.69	64.20		142.42	196.38			127
16	23				23.28			127
17	1,103.73	304.05		215.99	713.64			127
18	1,087.13		2,000.00	125.00	483.03	21.97		127
19	480.43	114.60		104.66	603.78			127
20	157.37	37.80		42.00	189.68			127
21	228.54				108.60			127
22	208.85	46.50			20.00	111.84		127
23	708.86	192.60			49.00			127
24	371.01		1,000.00	50.00	174.18			127
25	133.29				156.64			127
26	425.74				118.93			127
27	164.84	50.35	1,000.00	15.00	57.24			127
28	125.28				150.00			127
29	947.94				172.68			127
30	61.43				21.32			127
31	674.32	225.85		162.00	109.74	309.96		127
32	654.58		1,000.00	300.00	267.42			127
33	595.80	180.10		279.50	119.46			127
34	703.83	191.70		440.00	260.19			127
35	378.55	100.70		96.50	97.32			127
36	134.10	19.55			27.00	134.10		127
37	1,068.62	318.40		100.00	265.99	218.40		127
38	16.74	3.75			11.66			127
39	232.47			100.00	60.48			127
40	32.95				17.46			127
41	716.14		1,000.00	100.00	181.52	10.00		127
42	320.93	75.00			61.56	10.00		127
43	605.83	192.10		52.50	113.64			127
44	105.67	35.70			28.00	59.40		127
45	210.59				190.74			127
46	628.55	200.90	750.00	217.33	38.88			127
47	10.11				32.16			127
48	111.56	22.25			114.90			127
49	97.05	27.75		90.00	78.30			127
50	281.11	98.10						127
51	584.76		50.00		165.96			127
52	916.30		1,000.00	300.00	98.34	7.01		127
53	339.89				68.04			127
54	577.27		1,000.00		309.83			127
55	45.04	10.50			23.28			127
56	6.35	1.50						127
57	246.60	83.30		61.00	54.90			127
58	178.59	57.05	100.00	106.66	24.06			127
59	325.16			29.00	30.48			127
60	56.44	14.40			21.78			127
61	214.50				76.56			127
62	650.70				97.80			127
63	10.11				115.96			127
64	111.56	22.25			184.34			127
65	97.05	27.75		30.00	11.10			127
66	237.64				82.86			127
67	79.40	6.75			42.24			127
68	199.25	48.10		40.00	106.88			127
69	306.49			58.00	101.82	211.62		127
70	277.71		1,000.00	100.00	73.00			127
71	336.07	117.90		354.33	127.86			127
72	531.17	149.80		110.33	128.40			127
73	378.31				61.44			127
74	65.35	9.60			121.26			127
75	214.50	43.45		24.26	47.46			127
76	650.70			65.04				127
77	55.93				9.30			127
78	95.93	30.10	100.00	35.00	21.12			127
79	234.34	55.90	500.00	120.00	70.86			127
80	35.13	8.25			20.25	34.68		127
81	9.01	2.25						127
82	550.97				88.92			127
83	76.19				41.64	10.00		127
84	253.88	67.15	100.00	34.00	128.93			127
85	120.23	35.25			92.10			127
86	47.46	9.75		50.00	52.83			127
87	153.11	50.80			7.92			127
88	200.91	48.95			32.00	92.82		127
89	247.02				40.44			127
90	297.55	60.10	100.00	90.71	59.64			127
91	377.47	52.15			44.72			127
92	408.50				114.28			127
93	246.39				18.00			127
94	423.70	1,000.00			57.12			127
95	95.74							127
96	584.11		1,000.00	100.00	31.38	10.00		127
97	767.28		1,000.00	50.00				127
98	1,032.03	304.45	1,000.00	1				

**KRATKO FINANČNO PO
ROČILO BLAGAJNI-
KA JPO, SS**

Chicago, Ill., 15. septembra.
— Prva polovica meseca septembra tega leta bo najbrže ostala v spominu našemu revnemu slovenskemu narodu onkraj morja kot najlepši dokaz, da Slovenci in Slovenke po širni Ameriki niso in ne bodo pozabili našega, tako trpečega in krvavečega naroda v starem kraju. Sledče poročilo izkaže, koliko denarja imamo danes v naši blagajni, kakor tudi, koliko so naši dobrji rojaki prispevali v prvih 15 dneh tekočega meseca.

Poročano ob koncu zadnjega meseca da je bilo v blagajni \$25,280.05
Od 1. do po 15. septembra sem pa prejel nadaljnih .. 8,612.76

To, nad vse lepo svoto sem prejel od sledenih oseb:

Glavni odborniki in odbornice ter delegatje in delegatinja minule 20. konvencije KSKJ so medsebojno nabrali svoto \$262. Zavednost in dobro srce gori imenovanih glavnih uradnikov in delegatov KSKJ glede teh prostovoljnih prispevkov pač zasluži najlepše priznanje in pojaviti od strani slovenskega naroda.

Mr. Carl Winter iz Cleveland, O., je daroval \$5. Prav lepa hvala, Mr. Winter, le tako naprej.

Slovenic Publishing Co. (Glas Naroda), New York, N. Y. kaj redno pošilja nabранe prispevke na podpisane blagajnika. Tako sem tudi sedaj prejel nadaljnih \$32. Prav prisrčna zahvala naročnikom Glas Naroda.

Mr. Joseph Zorc, tajnik podružnice št. 9, Waukegan-North Chicago, Ill., mi je poslal svoto \$1,500. Vsa čast in hvala našim ondotnim rojakom in rojakinjam, katerih zanimanje in požrtvovalnost za naš trpeči narod v starem kraju je težko prekonsiti. Nadalje mi je bilo naznanjeno, da bo lokalni odbor goriljmenovane naselbine imel svoj lokalni "Community War Chest," ali kampanjo od 21. do 26. septembra in nam je objavljen, da nam bodo načinili od teh dohodkov nadaljnih \$1,500. To je pač najlepši dokaz, da naša ameriška "Vrhnička" vporabi vsako priložnost, da potom njih zavednega dela obrišejo tako vsaj nekaj solz iz razbičanega obraza našega revnega naroda v Sloveniji. Še enkrat: Prisrčna zahvala našim zavednim rojakom in rojakinjam ameriške Vrhničke!

Mr. John Troha, blagajnik podružnice št. 27, Strabane-Canonsburg, Pa., mi je poslal tekom zadnjih 15 dni kar \$1,080.81. Ta svota je bila nabранa in prispevana od raznih tamošnjih društev in trgovcev, pobirali so prispevke tudi po cestah in tovarnah. To nam služi v najlepši dokaz, da imamo v teh naselbinah zavedni odbor, pa tudi nad vse dobroščeni slovenski narod. Moja iskrena zahvala vsem rojakom in rojakinjam v imenovani naselbini za njih požrtvovalnost za našo tako potrebno samaritansko delo.

Glavni odbor KSKJ je odobril in poslal svoto \$5,000 v Jugoslovanski pomožni sklad. Ta izvanredni lep dar pač dokazuje, da KSKJ ni bratska organizacija samo po besedah, pač pa da ima tudi dobro srce in srečanje z svoje rojake izven njene delokroga. Vsa čast in priznanje KSKJ.

Mr. John Yenko Jr. iz Rock Springs, Wyo., mi je poslal svoto \$627.95, katera svota je bila prispevana po tamošnjih Slovencih. Kako lepo bi bilo, ako bi se vse slovenske naselbine širok Amerike tako zanimale kakor se ravno zanimajo v tem dalnjem zapadnem mestu Rock

Springs, Wyo. To ni prva svota, katera sem prejel od g. Yenkota in tudi upam, da ni bila zadnja. Vsekakor pa čutim, da se na tem mestu izrecno zahvalim slovenskim naseljem v Rock Springsu za njih dobro srečo in za njih zavednost v pomoci našega trpečega naroda onkraj morja.

Mrs. Anna P. Krasna, New York City, mi je tudi poslala svoto \$105. Naša zavedna rojakinja, Mrs. Krasna je oglaševala v kolonii Glas Naroda za prostovoljne prispevke in da ni pisarila zastonj, dokazuje dejstvo, da so ji sledče osebe posiale navedene svote:

Mrs. Fannie Ausich \$55, Mrs. Tončka Rupnik \$5; Mrs. Fančine Blažin \$5, Mr. J. L. \$2, Mr. Anthony Svet \$1, Miss Sylvia Krajc \$12 in Mrs. Anna P. Krasna \$25. To je zopet nadaljni dokaz, koliko lahko ena oseba stori, kateri je naš tako potreben in krvavo trpeči slovenski narod res pri srcu. Le tako naprej, Mrs. Krasna! Iz srca želim, da bi našli mnogo posnemalcev širok Amerike! Prav prisrčna hvala vsem skupaj!

Ker je bila ta tako izvanredno lepa svota prispevana v tako kratki dobi, naj služi to v zgled našemu bodočemu delu, v korist Jugoslovenskega požnega odbora.

Naj se omenim, da prispevke, katere danes nabirate, služijo v dvojno pomoč. Za sedaj, ko nam je še nemogoče poslati denar na dostopno mesto v starejši kraj, rabimo te prispevke za nakup obrambnih obveznic ali vojnih bondov (War Bonds). Z veseljem poročam, da imamo do danes že kupljenih obrambnih bondov (dozorele svote) za \$35,750 (kupljena cena teh bondov je \$26,455). Skupna svota v blagajni je danes **\$33,782.81**.

Iz tega razloga apeliram na vse slovenski narod širok naše Amerike, da delujete po svoji najboljši moći in da vporabite vsako priložnost za nabiranje prispevkov za Jugoslovanski pomožni sklad. Bodite prepričani, da bo vsak cent našel pot v starejši kraj v doglednem času. Glavni odborniki kakor tudi odborniki naših podružnic žrtvujemo čas in denar za to tako potrebeni sklad. Ležeče pa je na TEBI, dragi mi brat in sestra, da daruješ kolikor mogoče v ta sklad SEDAJ, ko je čas in ne pa potem, ko bo treba denar odposlati na pristojno mesto. Brat, sestra, daj in pomagaj!

S bratskim pozdravom,
Leo Jurjovec,
blagajnik JPO, SS.
P. S. Ravno ko sem končal dopis, sem prejel nadaljnjo svoto v znesku \$174.05 od g. John Habjana, tajnika podružnice št. 31, Eveleth, Minn. Prav prisrčna hvala in priznanje evelethski naselbini za to nabran svoto. Le korajno naprej tako bomo dosegli svoto, da bo res kaj zaledla našemu revnemu narodu, ko bo prišel čas. Če enkrat, hvala lepa!

Mučenje Slovencev v načinskih taboriščih
(Izvirno poročilo celjskega Slovenca.)

Iz Celja so nas slovenske arentance najprej prepeljali v Maribor in nastanili v meljski vojašnici. Tam smo našli nadaljnje ujetnikov in beguncov, pač manj političnih kaznjencev. Ko smo stopali skozi kordon mrkih SS (nemška policija), sem med njimi zagledal nekdajnega uslužbenca pri Nabavljali in zadruži, znanca Rozmanu. Ta nam je pojasnil v slabih hrvaščini, da "nema" slame in bo treba ležati na golih tleh. V sobe so nas kar natrpljali. Gestapovci so nam poprej vzeljeli vse, kar je kdo prinesel s seboj kot dar od domačih pred otdhom iz Celja. Takoj so začeli lajati na nas, suvati in poditi po hodnikih, zaničevati

in psovati. Med arentanci je bilo poleg moških tudi okrog 100 žensk.

Dnevni red je bil jako natančen in strogo. Vstajali smo že ob petih in takoj je bilo treba na delo. Ob pol šestih je že vse snažilo stranič, hodnike in sobe.

Prve dni maja so nas začeli pošiljati tudi na delo izven kasarne in sicer najprej samo mlajše. Podirati smo morali pravoslavno cerkev. Dne 4. maja je bilo jako slabo vreme, pa smo morali vseeno ves dan delati na dežju in v mrazu. Da bi se preoblekl ni bilo misliti, zato so mnogi močno prehaldili.

Ko je bila pravoslavna cerkev podrta, so nas začeli nagnati ropat in razdirat drugam.

Vsak jutro so nas sklicali skupaj iz posameznih sob okoli 100 fantov in 20 dekle. Odpeljali so nas v palačo Union in nas razvrstili po skupinah, ki so se potem razkropile na razne strani. Nekaj jih je ostalo v kuhi Uniona, ostali so odšli ali v franciškanski samostan ali v džamborški semenišči, v bogoslovnično, v klavnicu in tako dalje. Povsod je bilo "dela" za nas, ki smo morali pod nadzorstvom Gestapa odnašati vse, kar se je dalo.

V uniski kuhinji je bilo res dosti opravkov. Skozi Maribor so tiste dni prihajali tisoč fanfov in deklet iz Bosne in Banata, pa tudi iz Madžarske na delo v Nemčijo. Vsak dan smo pripravili kakih 2000 obedov.

Ko je zmanjkal blaga, so nas odpeljali v razne mariborske trgovine.

Tam so kar zahtevali, bolje rečeno vzeli vreče moke, krompirja, testenin, sladkorja in sploh vsega, kar se je dal.

Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal." Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal prijazen z njimi. Osebno jim je odvzemal zavitke, košare in nahrbitnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namejeni, ampak je vse posiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote.

S tem se je odpri nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo povelenjnik taborišča, major Hubig, se je pri tem dobro "izkazal."

Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje pa je pa spremil svojo taktko in je postal

PETER PAVEL GLAVAR

LANŠPREŠKI GOSPOD
ZGODOVINSKA POVEST
Spisal dr. Ivan Prezelj

Hagara

Bilo je v kresni noči l. 1721. Svetlo so plale zvezde nad zemljo, ki leži od Ljubljane na vzhod in sever. Zadnji krajec meseca še ni bil izšel, a svetilo se je že kakor daljna zarja za obrojem gora, ki zaslanjajo največje kranjsko polje proti burjam in mrazovom iz daljnih nemških in ogrskih strani. Kresevi po gorah in dolinskih holmih so bili že davno dogoreli; veselo rajanje in vedro ukaranje kresujočih je bilo utihnilo. Trudne so spale vasi, mirno so se zaslanjala sela med bohotno rast polj, raho pošumevajočih dobrav in pašnikov ob Savi in Bistrici do Kranja in do Kamnika. Le zdaj pa zdaj je zapal čez širni molk, ki ga ni motilo niti petje murnov, otožen, kakor iz neskončne dalje tavači glas zvona, ki je nanj udaril bat, znaneč pozno polnočno uro.

Od Save po Bistrici navzgor je dihnilo hladno v polje, ki je položeno med Šmarno goro, sv. Petra v Komendi, sv. Primoža nad Kamnikom in Kriz. Tisti čas se je prikazal mesec in medlo napolnil vso pokrajino s svetom. Cesta pred Mengšem in za njim se je svetlo zarisala sredi polj in žetev, kozolci so vrgli svoje pošastne sence. Nekje pod Holmcem je zapel prvi petelin, dvakrat, trikrat, nato je utihnil, zaspal še enkrat. Z dobrav po Bistrici navzdol proti Savi se je potegnila rahla meglica, se pritisnila v vejevje jeliš in obležala jasna, straščeta človeško srce, kakor pajčolan, ki se vanj ogrinjajoče všeči in duhovi in bedijo in blodijo do jutra, do prvega petelinjega kli-

ca... Tedaj je omahnila iz sence hiš v Terzinu drobna, nizka ženska na svetlo cesto in šla naprej sklonjena naglo proti Loki. Zavita je bila v voleno zimsko ruto, s katero je skrbno zagrinjala nekako breme, katero je nosila na prsih. Ko je šla po cesti, je vidno omahovala in se opotekala. Če pa je zadela z nogo ob kamen na cesti, je glasno zaječala in iskala mekejše, s travo porastle poti ob cesti, kakor so vajeni ljude, ki so trudni in so hodili daleč. Izpod rute, s katero je zakrivala skrivenostno breme, je zdaj pa zdaj zaječalo. Bil je glas dojenčka, ki ga je lačnega tešila le omotičnost zibanja in gibljavev utrujene ženske. Potnica se je trudila, da bi šla čim hitreje in prišla čim prej. Prešla je bila mimo Loke in je stala pred Mengšem in obstala. Posluhnila je. Pred njo je jeknilo iz stolpa dve.

"O, moj Bog!" je vzduhnila glasno in se spet pognala naprej po cesti v sence mengeških poslopij. Otrok ji je postajal nemiren. Skor z nevoljo in hlastno ga je pozibavila, kakor da se boji, da je ne bi kdo opazil in slišal. Tiščala se je skrbno senčne strani, mimo svetih jas pa je tekala. Ze skoraj kraj vasi, kjer zavije pot v Topole, je zaslišala pred seboj lajež psa, govorico ljudi in prahane konj. Stisnila se je v senco in čakala nemirno ter iskala z očmi, kako bi se ognila, da bi je ne videli. Potem pa je začutila, da se ji šibijo noge od slabosti. Dete pod ruto je zanjokalo na glas. Žena je naglo počenila, razplavila obliko na prisih in pritisnila nanje dojenca. In ko je pil, jo je stresalo hladno, oči so ji hotele posili mižati. Šum ljudi pred njo se ni bil utihnil. Njej se je zopet kakor obupnost prelilo v srce. Solze so ji silile v oči, nehotje je govorila polglasno:

"Saj ne pride do časa. Moj Bog, kaj bo z menoj!" Nato je napeto poslušala in je spet govorila sama seboj:

"In če ne pride, naj bo! Prekleta sem, poginila bom. Saj vam, kam bom skočila. Še otrok pogine z menoj." Skor glasno je rekla: "Naj pogine! Ena skrb bo manj, preden bom legla v grob." Nekje v bližini je tisti hip nekdo vprašal z okna: "Kdo pa govoriti tu dol?"

Zalostna nočna popotnica se je vsa stresla in ni genila.

"Kdo je?" je vprašal glas drugič.

"Zdaj je vse preč," je pomislila žena in že so se ji ustnice zgenile, da bi zaklicala in povedala. Tedaj pa se je oglasil od gorenje strani moški glas, nato ropot voza, ki se je zazibel po cesti. Počil je bič in žena je videla, kako je voz prešel. Mlad moški z mlaodo žensko je sedel na njem. Tesno je slonela žena ob možu. Zazdelo se je potnici, da sta se glasno zasmehala. Ne da bi še mislila na človeka, ki je bil zaklical z okna in je zdaj morda gledal za onima, ki sta se peljala mimo, je potna žena krenila dalje na pot. Njene misli je polnila žalostna zavist:

"Kako sta srečna! Spala sta in sta že vstala in se peljata v belo Ljubljano. Morda pa nista vstala in še nista legla, bila sta samo v gosteh pri žlahti, na krizmanku in krstu za botra. Pila sta vino, jedla bel kruh, obdarovala dete in zdaj se vračata domov vesela, mož in žena."

Zavila je proti Topolom in je svobodnejše šla in mislila bridko, vse bridekle:

"Tako sem upala, da bo tudi meni; verjela sem in zdaj obupujem; kakor tatica hodim vso noč in ne najdem miru."

Obstala je. Bolest ji je stisnila srce. "Moj Bog, moj Bog," je zaječala, "kam grem? Očeta nima in mati ga bo zavrgla. Kdo ga bo vzel? Ali ne bo poginil, kakor pes? Dušo bom pogubila zaradi tebe, moj mali!"

Krčevito je pritisnila dete k sebi, stresla se in se nato hripano zasmehala:

"Pa če pade greh name, naj pade hujši nanj, ki mi je storil hudo. Naj pade nanj, nanj, nanj!"

Kakor da so jo utrujeno nove moči prešinile, je stopila odločno naprej. Šla je mimo setev in travnik. Iz setev se je že oglašala prepelica. Na cesti od Križa je bilo slišati konjska kopita. Jezdil je morda hlapec v mesto, po lečnika za človeka, ki je to uro umiral, morda za ženo, ki je ležala v težkih bolčinah in ni mogla poroditi. Misel na smrt je stresla popotnico. Prišedši do znamenja ob cesti, je zdrknila na kolena in zaprosila kratko, krčevito:

"Gospod Jezus, če ga odložiti moram, o, stori mu dobro! Naj nima zloba moči do njega, naj bo Tvoj!"

Bila ni hudobna, samo nesrečna, in Križani, ki je poznal njene poti doslej in potlej, je nizavrgel in je vzel dar, ki mu ga je z besedo poklonila: "Naj bo Tvoj!"

"Dan bo, ljudje vstajajo zgodaj," je pomislila žena, a že manj bridko. Bila je že omotčena od poti in je topo umela le eno: "Saj ga moram odložiti, kaj si vem drugega z njim? Saj ga ne bi, če bi smela, a moram, moram!"

V težki stopinji bridek besede je hitela svojo pot dalje vse prek ob potoku Pšati navzgor, mimo Most in Kaple vasi proti cerkvi svetega Petra v Komen-

di.

"Moram, moram, moram!"

Nad planinami se je začelo svetlikati, v polju in šitu, v grmu in logu se je dramil šum življenja, od kamniške strani se je oglasil prvi zvon. Hladna justrana sapa je potegnila kakor mrzla ročna roka čez njen obraz; njen krilo je bilo težko od rose, ki se je bila zilja na njen, ko je hitej po stezah, ki jih je očvidno poznala. Stala je vrti in sadnjaki. S poti, ki drži navzgor k cerkvi, je čula težke korake, lesene coklike. Cerkvenik gre in bo zvonil jutro. Slišala je še, kako so se pri bližnji hiši odprla vrata v hlev in kako je lačna živila zamukala. Takrat je planila mimo sadovnjaka in stala pred župniščem. V cerkvi se je oglasil zvon. Žena je vse zadrgala, zobje so ji šklepatali.

"Otrok moj," je zastokala in pritisnila dete še enkrat krčevito k sebi. Potem je naglo razvila dete in ga varneje povila. Z ustnicami se je vsesala v drobno, mlečno lice. Dete je zaječalo. Hitro ga je položila na najbližji prag. Potem je odskočila spet v senco med dreve. Tam je stala nema. Potem je vzdihnila plaho, vzela iz nedrijbel list in skočila še enkrat k otroku in mu potisnila papir pod ovoje.

Vas se je budila. Nesrečna je pobegnila kar počez čez rive proti gošči. V jarkih za

Tunjcicami je omahnilla v travo med grmovje. Zaspala je hipno, kakor ubita.

Kdo je bila? Siromašna hči nevnega bajtarja nekje pri Križem. Za boljšim kruhom je šla in si pridobiloma moža v Ljubljani in je bila neki bogata in debela. "Tudi jaz bom bogata in debela in bom imela moža v Ljubljani." Služila je pri gospoških ljudeh. Neka to-

varišča jo je skvarila, hvaleč jo, kako je lepa in da mora biti priljubna z moškimi. Po naključju je prišla za strežnico komendatorju: Njena ljubka zunanjost je sprva prijala okusu visokega gospoda. Ko pa se je začela razvijati njena ničemurnost v preveliki meri, jo je visoki gospod pokaral. Upal pa je, da ji bo slaba nagnjenja ubil z dobro besedo in blagohotnim prizanjanjem. Morda bi se mu bilo to tudi posrečilo, a tedaj je prišel k njemu na daljši obisk nekak njegov sorodnik. Bil je to mlad fant, ki je študiral. Klicali so ga Ciprijan. Lepšega fanta tedaj ni bilo pod Šempeterskim zvonom. Ne da bi gospod komendator kaj slutil, sta se Ciprijan in komendatorjeva strežnica spoznala, sprijaznila in začela misliti druga na drugega. Svoje znanje pa sta znala dobro prikrivati, tem laže, ker je bil komendator slepo zaljubljen v svojega sorodnika in mu je bilo celo všeč, da je strežnica mladeniku naklonjena. Ženice na vasi pa so si vendar začele nekaj šepetati in župnik Rogelj je tudi nekaj zvedel in bil nevoljen na deklino. O prilikli je previdno opozoril komendatorja. Ta ga ali ni umel ali ni hotel umeti. Verjel je preveč svojemu sorodniku, izpregledal mu mnogo. Bil je zadnji član družine baronov Testaferratihevih...

Potem pa je vse kakor v vo-

VLOGE
v tej posejilnici
zavarovane do \$5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in društvene vloge.

Plačane obresti po 3%

St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. Henderson 5570
Cleveland, Ohio

do padlo. Lepega dne je odšla strežnica iz Komende. Par mesecov zanj je nenadno odpotoval mladi Ciprijan. Deklica se je zatekla k teti v Ljubljano; bila pa ni ne bogata ne debela. Pač je imela moža, mestni birtič je bil in pretepal je ženo. Dokler je deklica imela denar, je prenašal v hiši. Ko pa se je rodil otrok in je deklinčin ljubček izginil na Laško, je začel odurni mož godrnati. Šest tednov po porodu na kresni večer je pisan vrgel mlado mater na cesto...

In zdaj je spala in v sanjah živila še enkrat namišljeno srečo minulega leta. Bila je mlada kri, bolj lahkomiselna nego skvarjena. Bolečina jo je delala dobro, ugodje jo je zavajalo v brezbrinost. Hoditi je

ime pot žalostnih izgubljenk. Kadaj je zašla popolnoma, do svoje smrti ni vedela. Zbudila se je. Sojne je bila visoko na nebuh. Pomela si je oči in se spomnila, kar je bila doživelja. Še enkrat jo je obla silna bridnost in je tihok jokala. Potem je posluhnila. Zvenket kose je udaril na njeno uho. Koj nato je slišala ženski glas:

"Pa zakaj ga je položila prav na župnikov prag, zakaj ga ni na tvor ali moj. To povej, Boštjan."

LEPA PRILICA ZA NAKUP ZEMLJISCA

Lahko se zavarujete proti slabim časom, ako TAKOJ kupite 80 akrov zemlje in sicer v državi Wisconsin, 14 milij severozapadno od naše znane farmarske naselbine Willard, ali južno od naselbine Stanley, Wis. Ta zemlja je oddaljena tri milje od katoliške cerkve, sola je blizu. Ob zemlji je lepa cesta. Zemlja je poraščena z drevejem in stane samo \$500.00 (pet sto dolarjev)

Številno drevje je veliko več vredno, kot je označena cena; cena je tako nizka v sledi tega, ker je lastnik umrl in dediči hočejo denar. Proda se štiri komplekse tega zemljišča po 80 akrov, kar se vse skupaj drži; proda se samo za gotov denar. Zemljiški papirji so vse postavno urejeni.

Za nadaljnja pojasnila pišite na naslov:
IGNAC ČESNIK, Licensed Real Estate Dealer,
Baraga Point, P. O. Willard, Wis.

(Adv. No. 38, 39, 40)

Preizkušena zdravila proti glavobolu

Mandel's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu združju

CENA 50¢

MANDEL DRUG STORE

SLOVENSKA LEKARNA

15702 Waterloo Rd.
CLEVELAND, O.

Pošiljamo po pošti

Lastnik te lekarne je član društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ

ki izhaja
v Clevelandu vsak dan
razen ob nedeljah in praznikih

V njen dobite vse najnovejše svetovne novice, zanimive dopise in lepe romane. Naročite se na ta dnevnik, ki vam bo zvest tovariš ob dolgih večerih.

AMERIŠKA DOMOVINA

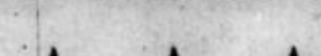
je slovenska unijnska tiskarna, ki izdeluje vsakovrstne tiskovine, točno in lično, pa po zmernih cenah.

6117 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio

NAROČITE IN ČITAJTE

priznano najboljšo slovensko družinsko revijo

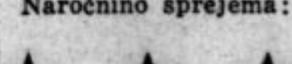
"Novi Svet"

Prinaša zbrane članke, črtice in najlepše zanimive povestitve. Posebno je zanimiv "SLOVENSKI PIONIR," ki prima zgodovinske podatke slovenskih naselbin in slovenskih družin v Ameriki. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez tega zanimivega in pomenljivega slovenskega mesečnika.

Stane letno za Ameriko \$2;
za Kanado \$3.

Naročnino sprejema:

"NOVI SVET"

1849 W. Cermak Rd.

Chicago, Ill.

PRIPOROČILO
Članstvu naše Jednote in ostalim rojakom se priporočam za izdelovanje notarskih izjav in potrdila v slovenskem ter v angleškem jeziku; tako tudi za informacije glede dohodninskega davača (Income Tax). V takih zadevah obrnite se na:

JOSEPH ZORC
1045 Wadsworth Ave.
North Chicago, Ill.
Telefon: N. C. 564
(Adv. No. 38-41)

UNITED SERVICE ORGANIZATION, INC.
EMPIRE STATE BLDG., NEW YORK, N. Y.
September 14, 1942

Mr. Joseph Zalar,
Supreme Secretary
Grand Carniolian Slovenian Catholic Union
351 N. Chicago Street
Joliet, Illinois.

Dear Mr. Zalar:
Please accept our sincere appreciation for your check, in the amount of \$5,000, which represents a remittance from the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union to the National USO on behalf of our men in the Armed Forces.

The patriotic and generous action on the part of your Organization represents not only a very generous financial contribution to the war effort, but is a symbol of the real American spirit.

With renewed thanks and cordial best wishes, I am
Very Truly yours,

JOHN F. HICKEY,
Assistant Treasurer.

JFH:w

JOB TRAINING FOR MEN, WOMEN

Cleveland, O. — The necessity of securing qualified men and women, willing to be trained at the Government's expense to replace skilled workers who are entering the Armed Services, is rapidly becoming the most important problem of the United States Civil Service Commission. There are thousands of these trainees needed for various agencies in a civilian capacity for Government service, and the Commission is appealing particularly to women who are high school graduates and have completed at least six units of mathematics, physics, chemistry, or drafting to call at the Local Office of the Commission for complete details.

A new training course, to start Oct. 5th at Thomas Edison School is being offered by the Army Signal Corps. This course will last for a period of 24 weeks and will train qualified applicants to become specialists in the radio and aircraft repair and communication fields. It will also prepare personnel for "Post War" positions in this highly skilled field. The Signal Corps pays salaries of \$120 a month while attending school and on successful completion of the course employees will be given a salary of \$135 a month to start work at the Signal Corps Supply Base at Wright Field, Dayton, O.

There will be no written examination but all applicants must have six units of high school credits in either mathematics, physics, chemistry, or drafting. The Signal Corps will have a representative at the Local Office of the United States Civil Service Commission, Room 4079, New Post Office Building, to interview and qualify applicants. Just call in person between the hours of 9 a. m. and 4 p. m.

H. J. Rimer,

A Story of War—And War Bonds

MAN!

at least 10%
on Bonds?

This new color poster, which soon will be used in all parts of the country to promote the sale of War Bonds and Stamps, is one of our recently created to emphasize new themes in the War Bond Sales campaign.

ENLISTS

HELLO, FELLOWS!

KSKJ men and women in the services of the U. S. A. are invited to write to the Glasilo!

Just as the soldier is pleased with a letter at mail call, so will the readers welcome news.

Address communications to: Glasilo, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Graduate Nurse

Mr. John Bevec

Strabane, Pa. — John Bevec, active KSKJ leader and newly elected Supreme Officer of the KSKJ, left for service in Uncle Sam's fighting forces Sept. 14. John entrained in Pittsburgh, after enlisting in the army.

Information as to his assignment will be released shortly.

PROMOTED

Milwaukee, Wis. — John J. Koren, a member of Lodge No. 65, was recently promoted to lieutenant in the local fire department. His many friends congratulate him and wish him continued success. John has been an active member of the local St. John's KSKJ Lodge.

Mr. Koren is the son of Mr. and Mrs. Frank M. Koren, Sr., 710 S. 7th Street.

OUR AMERICAN GOVERNMENT

Ed. Note: This document is a revision of Document No. 210, of the House of Representatives, Seventy-seventh Congress, first session. House Document No. 210 was a revision of House Document No. 152, of the same Congress. House Document No. 152 was a revision of 138 questions and answers that were inserted in the Congressional Record September 12, 1940.

More than one million copies of these publications have been printed and distributed. The House of Representatives has, on three different occasions, unanimously passed resolution requesting that these documents be reprinted.

The list of questions and answers was compiled by Congressman Wright Patman of Texas aided by Mr. C. W. Gilbert of the Legislature Reference Service of the Library of Congress. This series is taken from a booklet published by courtesy of Congressman Martin L. Sweeney of Ohio.

How should one address a Member of Congress if he desires to communicate with him?

Example as follows: Hon. John Jones, M. C., House (or Senate) Office Building, Washington, D. C.

If Congress is not in session, the communication should be addressed to his home town.

Who was the first woman to serve in the Senate?

Mrs. Rebecca Felton was appointed by the Governor of Georgia to serve in place of Senator Thomas E. Watson, deceased.

Senator George, elected November 7, 1922, to fill out the term, refrained from presenting his credentials until November 22, allowing Mrs. Felton to participate in the sessions of the Senate on November 21 and 22.

The first woman elected to the Senate was Mrs. Hattie Caraway, elected Jan. 12, 1932.

What is the congressional courtesy rule regarding correspondence between one Member and a constituent of another Member?

A Member receiving correspondence from a person not in his district ordinarily forwards same to the Member actually representing the writer's district, at the same time notifying the writer of his action and suggesting that the matter will thus be most efficiently and expeditiously handled.

Should one communicating with a Member of Congress send postage for reply?

Any correspondence with a Member in his strictly official capacity may be answered without payment of postage. The matter is covered by law:

Members, Members-elect, Delegates, and Delegates-elect may send free through the mails, under their franks, with-

2nd LIEUTENANT

2nd Lieut. Clara E. Maierle

Detroit, Mich. — 2nd Lieut. Clara L. Maierle, A.N.C., member of Mary Help Society, No. 176, who went into service May 5, 1942, is stationed at Station Hospital, Fort Custer, Mich.

Lt. Maierle is a graduate of Providence Hospital School of Nursing, Detroit, and received her degree in 1937. Her family formerly lived in Milwaukee, Wis., and moved to Clawson, Mich., after the death of her father.

In addition to Lt. Maierle Society No. 176 has seven members in the service, and is proud of them all!

THE KID HAS GONE

The kid has gone to the colors, And we don't know what to say;

The kid we have loved and cuddled

Stepped out for the flag today. We thought him a child, a baby,

With never a care at all, Put his country called him man-size,

And the kid has heard the call.

He paused to watch the recruiting

Where, fired by fife and drum, He bowed his head to Old Glory,

And thought that it whispered, "Come!"

The kid, not being a slacker, Stood forth with patriot joy To add his name to the roster— And, God, we're proud of the boy!

The kid has gone to the colors, It seems but a little while Since he drilled a schoolboy army

In a truly martial style. But now he's a man, a soldier, And we lend him a listening ear!

For his heart is a heart all loyal,

Unscourged by the curse of fear.

His dad, when he told him, shuddered.

His mother — God bless her! — cried;

Yet, blessed with a mother nature,

She wept with a mother pride. But he whose old shoulders straightened

Was Grandad, for memory ran To years when he, too, a youngster

Was changed by the flag to a man! — Selected.

MEANT JUGOSLAVIA

Washington, D. C. — President Roosevelt's old conceptions of political geography, born of his interest in stamp collecting before the first World War, still occasionally influence his thought.

Mr. Roosevelt said this in explaining why, in his recent speech to the International Student Assembly, he spoke of resistance to the Axis in "Serbia" instead of in "Jugoslavia."

The President said that in his younger days he collected stamps of Serbia and the wrong use came as a slip for that reason. He said he should have said "Jugoslavia."

BARAGITES WILL HOLD SECOND DANCE FOR SOLDIER BENEFIT

Milwaukee, Wis. — The following letter posted in England was received here Sept. 12th:

"My dear fellow members of the Knights and Ladies of Baraga: Received your letter today, and was most happy and pleased to hear from you. The enclosed \$5.00 money order or

1 pound and 5 shillings, certainly came in very handy. For it is only a few days before pay day, and it so happened that I was financially embarrassed at the time. And to show my appreciation, all I can say is thanks to one and all.

"I, too, miss each and every one of you very much, and hope that the day will soon come when we can all be together at our meetings again.

"I suppose by this time you all know that I am somewhere in England.

"We now get one 24-hour pass a week, which gives us a chance to go to town and enjoy ourselves.

"Well, I guess I'll have to close now, for it's getting quite dark. So with the best of luck and health to all of you, I'll re-

main fraternally yours,

"Pvt. Joseph Maierle, Co. A 833rd Eng. Ban: "AVN" APO 644, U. S. Army New York, N. Y.

"P. S. — My best regards to Rev. Anton Schirrfer."

To you civilians who are still in the home defense areas, you will readily appreciate the importance of the work we are trying to do by remembering our men in service. Pvt. Maierle was scarcely in England when he received the Baraga greetings which were mailed to him on August 6 and which followed him to England on Sept. 2. I dare say that his above letter expresses only minutely the sentiment he felt on reading the community signed Baraga letter.

So help us keep up this good work we are trying to do. Attend the Second Victory Dance Saturday evening, Sept. 26, at Slatinsek's, 815 So. 5th St.

LETTER FROM A SOLDIER

Dear Editor: I am stationed here on the Hawaiian Islands and like it a lot and enjoy your paper very much. I have met only one Slovenian soldier since I'm here. He is Anthony Ocepek from Barberton, Ohio. He is in my Company and is a swell fellow. He enjoys the paper as much as I do. At night after work we get together and sing Slovenian songs and talk about things back home.

I was on a trip around the whole island. You ought to see the miles of green sugar cane on the Islands. That's where a lot of sugar for Uncle Sam's fighting forces comes from. Here is a hot one for the book: Before the cane is cut, they set the fields on fire! This burns up the heavy leaves and makes the crop easier to harvest, but doesn't hurt the cane.

The pineapple industry is also a great thing to see, especially the cannery where they can pineapple. On my way around the Island I saw many interesting things.

Best of luck to everybody and I hope that everyone who belongs to the KSKJ gets the opportunity some day to visit the Hawaiian Islands. When you send me your next paper, please use the address that's below, because it has been changed, and so that I'll receive your paper quicker.

There are no "rookie" dollars. Send yours to the front! Buy U. S. Defense Savings Bonds and Stamps!

PROMOTED

Cleveland, O. — Sylvester Paul Zupan, who left for service in the U. S. Army June 19, was recently promoted to the rank of corporal. Sylvester, the youngest and the fourth Zupan brother to serve his country, is the son of the editor of the Glasilo and the late Antonia Zupan.

FOR VICTORY: BUY BONDS

"STRICTLY PRIVATE"

Trademark Registered U. S. Patent Office

DEAR MOM:-

THE NEXT TIME AUNT TESSIE WANTS TO DO HER BIT FOR THE WAR EFFORT PLEASE ASK HER TO DO IT WITH UNITED STATES WAR BONDS...

YOUR SON

1st Class Private Letter Priced.

Courtesy Wide World Features